

GLEDALIŠKI LIST
DRAME SNG

1962-63

7

Dopisniki »Gledališkega lista« Drame SNG v tujini: Mikolajtis Ziemovit, Warszawa, za Poljsko; — dr. Miroslav Pavlovsky, Brno, za Češkoslovaško; — Ossia Trilling, London, za Anglijo in Francijo; — dr. Friedrich Langer, Wien, za Avstrijo; — Fred Alten, Basel, za Švico; — Gerhard Wolfram, Berlin, za Demokratično republiko Nemčijo.

Gledališki list Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. — Lastnik in izdajatelj Slovensko narodno gledališče Ljubljana. — Urednik Mirko Zupančič. — Osnutek za naslovno stran: Vladimir Rijavec. — Izhaja za vsako premiero. Naslov uredništva: Ljubljana, Drama SNG, poštni predal 27. — Naslov uprave: Ljubljana, Cankarjeva cesta 11. — Tiska tiskarna Časopisnega podjetja »Delo«, Ljubljana. — Številka 7., letnik XLII., sezona 1962-63.

GLEDALIŠKI LIST
DRAME
SLOVENSKEGA
NARODNEGA GLEDALIŠČA
LJUBLJANA
SEZONA 1962/63 — ŠTEV. 7
DVAINŠTIRIDESETI LETNIK
VITOMIL ZUPAN
ČE DENAR PADE NA SKALO
KRSTNA UPRIZORITEV

KOMORNI ODER

VITOMIL ZUPAN

ČE DENAR PADE NA SKALO

ŠALJIVA IGRA BREZ EMOCIJE

Režiser: ing. arch. VIKTOR MOLKA
 Scenograf: arch. SVETA JOVANOVIĆ
 Kostumograf: akad. slikar ALENKA BARTLOVA
 Lektor: prof. MIRKO MAHNIC
 Glasba: BOJAN ADAMIC
 Ples: dr. HENRIK NEUBAUER

O S E B E

(po vrstnem redu nastopov — premierska zasedba):

Silva, lepo dekle	SLAVKA GLAVINOVA
Betežna starka, mati Barnabe	VIDA LEVSTIKOVA
Možic	MARIJAN BENEDIČIĆ
Babaruha ali Ana Gerden	ANGELCA HLEBCETOVA
Ženska s cekarjem	STEFKA DROLCEVA
Ženska z metlo	HELENA ERJAVCEVA
Poštar	JANEZ ALBREHT
Barnaba, zapiti odvetnik	BORIS KRALJ
Mladi miličnik	ALI RANER
Nočni gost	ANDREJ KURENT
Morilec z bodalom	POLDE BIBIC
Muha, vlomilec	MARIJAN HLAŠTEC
Peter, norec	BRANKO MIKLAČ
Norci	ANTON KACIČNIK*
	DRAGO KASTELIC*
	MITO TREFALT*
	BRUNO VODOPIVEC*
Lili	LENKA FERENČAKOVA*
Suzana	MARIJA LOJKOVA*
Marijana	MIHAELA NOVAKOVA
Sobarica	LJUBA MIKLICEVA*
Prva ženska	HELENA ERJAVCEVA
Prvi gost	JANEZ ALBREHT
Druga ženska	STEFKA DROLCEVA
Drugi gost	ANDREJ KURENT
Tretja ženska	VIDA LEVSTIKOVA
Tretji gost	POLDE BIBIC
Prvi fant	ANTON KACIČNIK*
Drugi fant	BRUNO VODOPIVEC*
Tretji fant	KRISTIJAN MUCK*
Kolporterji	MARIJAN BENEDIČIĆ
	DRAGO KASTELIC*
	MITO TREFALT*
	JOŽE ZUPAN
Železničar Knap	

Petrovi strežniki, nosači in strežnice . . . . .

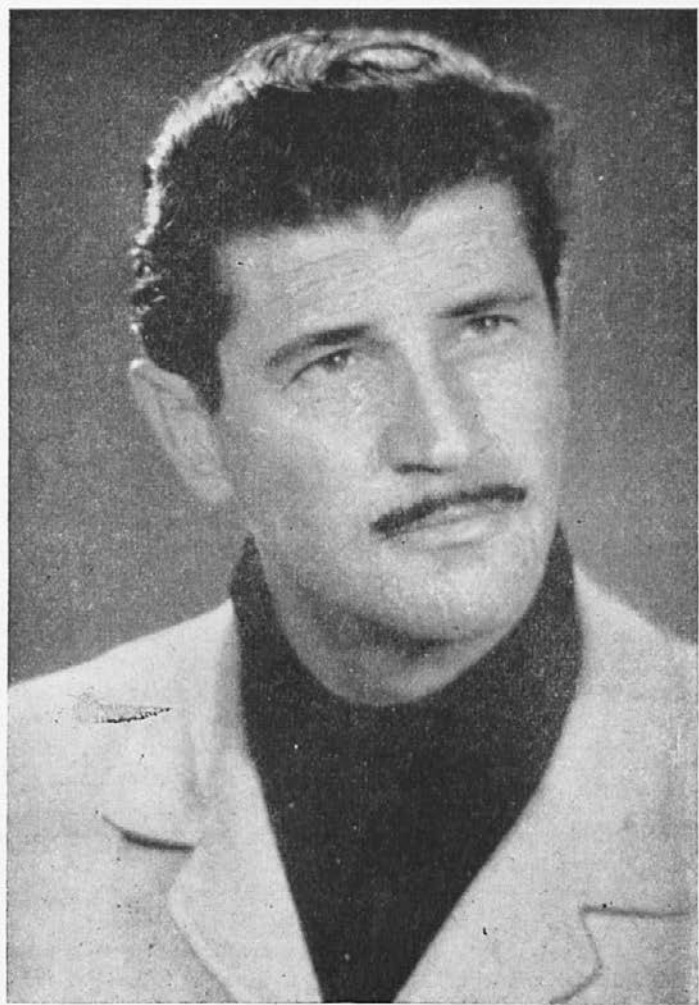
Sceno izdelale Gledališke delavnice SNG pod vodstvom ravnatelja ing. arch. ERNESTA FRANZA

Kostume izdelale gledališke krojačnice pod vodstvom Staneta Tančka in Eli Rističeve

Vodja predstave: Branko Starič
 Šepetalka: Vera Podgorškova
 Odrski mojster: Metod Kambiš

Masker in lasuljar: Ante Cević
 Frizerka: Andreja Kambiševa
 Razsvetljava: Lojze Vene

Označeni z zvezdico (*) niso člani Drame SNG.

ČE DENAR PADE NA SKALO

Novo odrsko delo Vitomila Zupana je grajeno na dveh nasprotjih. Na eni strani vlada groteskno-zgrozljiva postava stare »vedeževalke«, ki bi rada z vednostjo o kupljivosti ljudi pogubila svet, njej nasproti delujejo sile, ki se takšnim težnjam uprejo. Spričo majavih temeljev Babaruhine računice in njenega ciničnega podcenjevanja človekove moralne moči, mora Babaruha izginiti v »blisku in dimu« svoje anti-človečanske zarote. Zmaga pozitivnega pa seveda ni poenostavljena zmaga belega nad črnim, temveč ima globlje korenine v avtorjevi umetniški osebnosti. Zupan se ne sramuje izpovedati svoje vere v ljudi: človek podlega in pada, se da kupiti in korumpirati, a vendarle je v njem nekaj, kar ga neprestano rešuje. V človeku tiči neka skrita moralna energija, ki prične v kritičnem trenutku delovati. Dalje: ljudi lahko reši tudi njihova lastna, do absurda napeta situacija. In zares se Barnaba, Peter, Muha in drugi znajdejo v tako nemogočem položaju, da se morajo obrniti v nasprotno smer. Grdobijam se ne uprejo zavestno, na novo jih »počloveči« preprosto fiziološko dejstvo, da ne morejo postati nekaj povsem drugega kot po naravi so. Zato si nujno (ne zaradi nebogljene sentimentalnosti) zaželi čisto preproste ljubezni, hočejo občudovati odprto nebo in julijske travnike, in celo za manj poetičnimi stvarmi hrepenijo, samo da bi spet našli svoje ravnovesje. Prav to pa je važno v svetu naglo napredujoče tehnike in civilizacije. Neumno in nesmiselno bi bilo danes prepričevati ljudi o nekoristnosti hladilnikov ali o tem, da je biciklistika udobnejša od vožnje z avtomobilom. Lahko bi se znašli v položaju tistih, ki so se nekoč upirali parnemu stroju in so ga imeli za hudičevo iznajdbo. Zupan definira poedine pojave ostreje kot so zaznavni v življenju dneva. Ne zato, ker hoče posploševati stvari, ki so posamične in prehodne. Ostra odzivnost je bila že od nekdaj pravica in dolžnost literature in problemi, ki jih nakazuje Zupanova igra so takšne narave da zaslužijo pozornost, čeprav igre seveda ne moremo razumeti kot naivno obsodbo človekovega civilizatoričnega napredka. Nevarnost, ki ogroža enovitost človeka našega časa je v tem, da ta človek ne more vedno in pravi čas ujeti ravnovesja med svojimi duhovnimi potrebami in bujno panoramo otipljivih mikavnosti. V tej bitki med strojem in človekom, se kaj lahko zgodi, da slednjemu »čud na eno stran preveč omahne«.

Tu je, mislim, osrednji problem Zupanove novitete, ki je v bistvu sodobna odrska moraliteta, dvignjena v skoraj fantastični in iracionalni svet. Ta svet je zarisan z ostrimi črtami in močnimi poudarki. Pač zato, da bi avtorjeva misel ostreje in trajneje zaživela v gledalcu.

»ČE DENAR PADE NA SKALO«

Včasih smo čisto nedolžno verjeli, da človek ljubi samega sebe — in da je pač ta samoljubezen dejstvo, s katerim moramo računati. Po tej klasični tezi stremi človek po dobrem, pravem in lepem, in se izogiba slabega, krivega in grdega. Šele zelo kasno se nam je odprlo, da s to ljubeznijo do samega sebe nekaj ni v redu. Pri tem ne mislim na samomorilce in samouničevalce, ne na narkomane in ljudi, ki se pogublajo z različnimi strastmi. Samoljubezen je namreč podobna vsem drugim ljubeznim: podvržena je izdaji. Človek neštetokrat izda svojo ljubezen do samega sebe. Egoizem kot sila samoohranitve nima dosledne zveze s samoljubeznijo.

Tudi psihoza ustvarjanja materialnega standarda je nastajala v fazi vere v človekovo samoljubezen. Nismo pa upoštevali zakonitosti sence, ki spremlja vse ljubezni — sence izdaje, ki jo meče vsaka ljubezen nase v trenutku, ko vkorakajo v človekovo življenje predmeti, se v očeh človeka nenaravno povečajo, zavzamejo človekov svet in začno človeka spreminjati. Takrat celo »moj ljubi pes« preneha biti ljubljeno bitje — in postane »moj napuh«, »moja družbena afirmacija«, »moj snobizem«, »moj predmet«. Tako postanejo bleščeči se deli na avtomobilih iz okrasov — okvirji človeških podob, tako postanejo odlikovanja na prsih iz znamenj priznanja — znamenja zavzemanja. Tako avtomobil ne služi več kot prometno sredstvo, hladilnik neha biti gospodinjska priprava, vikend hišica ni več kraj oddiha — vsi ti predmeti se odpravijo z gospodarji v mesto, v restavracijah sede poleg gospodarjev in govore. Pojem koristnosti se spremeni v svoje nasprotje, človeške odnose trgajo pregrade iz pločevine. In človek to zelo težko opazi. Srednjeveška inkvizicija je pogubljala telo, da bi rešila dušo, danes — da ohranimo iste izraze — pogublamo dušo, da bi rešili telo. Človekov izdelek skuša zaslužniti človeka in ga razčlovečiti.

Navidezna korist lahko postane resnična škoda. Človek misli, da se pospešuje, v resnici pa se pogublja. Kadar se zlijeta v eno koristnost in škodljivost, postane problematičen celo egoizem kot sila samoohranitve. Kako problematičen postane šele pojem žrtvovanja, na katerem so dosledno nastajale kulture — in se na žrtvovanju vzdrževale.

V vsem razvoju družb opazamo, da civilizacijske sile skušajo prehitovati — in tudi prehitvajo — kulturne sile. Zato smo dobili dinamit po liniji želje za olajšanjem človekovega dela — uporabili pa smo ga predvsem za uničevanje in ubijanje, kar je z grozo opazil Alfred Nobel in se skušal oddolžiti za greh z ustanovitvijo nagrade za mir. Po tej liniji smo dobili prej atomsko bombo kakor atomsko industrijo. Po tej paradoksnih vijugi bomo prej osvojili luno, kakor uredili svoj svet. Zaradi te črne zakonitosti se družbe z razvito blaginjo in bogastvom skušajo korumpirati. Zato je vsak materialni napredek brez vzporednega kulturnega napredka skrajno problematičen. Zato se v vsakem enostranskem vzponu blaginje skriva majhen, a trd bumerang, ki nevidno zleti, zadene pa z gotovostjo. Blaginja se lahko obrne zoper samo sebe — kakor je nesrečnega Guillotina obglavila giljotina, ki jo je sam izumil.

Moja igra je zelo resna — če mi odpustite pretirano risanje oseb in dogodkov. Moja igra je tudi — kljub navidezni veselosti zelo za-

lostna. In naposled še — poučna, kar je najhuje. Mislim pa, da velja za poučnost takih iger isto kar za zgodovino, po tistem reku: zgodovina uči, a nihče se iz nje nič ne nauči — zato jo bodo morda radi gledali tudi ljudje, ki imajo golo veselje do šaljivosti.

Mislim pa nasploh, da je današnja dramatika močno včlenjena v dogajanje na svetu, zato nima časa za estetiziranje, ne za romantiko, zato se tudi ne boji moraliziranja, da celo poučnosti — pa čeprav se to na prvi mah sliši kaj čudno. Nova poučnost nima namreč na videz nobene podobnosti s klasično. Vse šolsko ji manjka, namesto dvignjenega prsta — glas alarmne sirene, po načelu: umetnost, ki bi poleg demonstriranja problemov skušala te tudi reševati, bi nehala biti umetnost. Oder nima didaktičnih namenov, pravi Ionesco; vendar velja ta stavek samo za pisatelje, ne pa za publiko, pristavlja Dürrenmatt. A tudi Ionescovi »Nosorogi« trkajo na vest, opozarjajo, uče in moralizirajo — s svojimi podobami, brez vidnih klicajev. Pomankanje časa, ki je značilno za sodobnega človeka, razpetega med dirko dela in živčno in to zabave, ne dopušča lagodne dramatike. Ali — ali! Ali limonada — ali kri. Ifigenijo na Tavridi bi bilo za sodobnega človeka verjetno predelati v opereto, Lažnjivega Kljukca pa v krvavo igr. Pri delih, ki obise v sredi, imamo občutek zadaha starine. Mrtva je vsa literatura, predvsem dramatika, ki je pisana danes, pa počiva na občutju sveta izpred minule vojne. Paradoks trka na vrata kakor poštar in mlekar — in vsak dan prinese novo narobe-resnico.

Svoj čas je bil obisk gledališča vezan na lepo obleko. Odmor je pomenil majhno modno revijo. Potem smo začeli hoditi v gledališče v promenadnih oblekah. V kino gremo pač oblečeni, kakor nanese slučaj, televizijo gledamo lahko v pidžami. Naslednja faza je morda taka: pojemo pilulo, ki se imenuje Hamlet — ležemo v posteljo in »gle-damo« igr — če nam ni všeč, pojemo protipilulo. Množični doživljaj nekega umetniškega dela, psihozni sprejem, čedalje bolj pojema. Veliko ljudi si raje priredi koncert na ploščah doma, kakor da bi hodili v koncertno dvorano. Gledališče je edino še ohranilo prvinski čar skupnega doživljanja nekega dela. Avtorji, izvajalci in gledalci se zli-jejo v eno, v soodvisnosti. Iz osamljenosti nastane skupnost, iz amorfnosti — oblika, in alarmna sirena dobi svoj odziv. Če potem zazvone »arabski telefoni« od človeka do človeka, je igra svoj namen dosegla.

Pričujoča igra je sestavljena iz realističnih atomov, v celoti je irealistična, po problematiki skuša biti kruto stvarna, celo naskakujoča, po zgodbi prav navadna. Babaruha izgine — in sicer kar pred našimi očmi, to je edina posebnost. Pa tudi ta ni nič drugega kakor narobe obrnjeni deus ex machina, bog, ki se pojavi, da na koncu igre nekaj neuredljivega spravi v red — v tej igri pač nekdo, ki ga ne potrebujemo več — izgine, tako je tudi najmanj dela z njim. V Chestertonovem »Cetrku« izgine šef z balonom v nebo. Zlodej v »Pohujšanju« — »plane skokoma na verando in izgine smrdeč«. Po tipu igre ni lahko opredeliti. Sam sem jo skromno krstil za »šaljivo igr brez emocije«. Gledališko vodstvo jo je imenovalo grotesko. Slišal sem tudi nazive »dramak, pa »komedijak. Ni drama, ne komedija, čeprav ima nekaj dramske gradnje in komedijske elemente. Tudi farsa ni, kakor se mi niti »Pohujšanje« ne zdi farsa. Značilno za veliko današnjih gledaliških del je — da ne spadajo nikamor v znane opredelnice. Morda je to tudi vpliv filma. Mislim pa, da pojavljajoča se neobveznost klasičnega pojmovanja slogov, žanrov in celo gradenj napoveduje potrebo po novih opredelitvah.

Zdi se mi, da je poleg etičnega problema akuten v sodobni literaturi, zato tudi v dramatik, problem logike. Namreč logike v klasičnem smislu. Na videz je veliko del popolnoma alogičnih, če ne celo protilogičnih — a pri gledanju OBCUTIMO neko trdno notranjo logiko. Stvar živi, stvar deluje. Podrta je namreč samo stereotipna racionalistična logika dogodkov in videzov, odnosov in delovanj — podrta in nadomeščena z logiko na črti čustvovanja. Vtis imamo na primer, da je neka oseba stopila v dogodek čisto nelogično — a njena čustvena reakcija poraja strogo po kavzalni liniji določeno stremljenje, strogo logično željo — ki se logično prenaša v dejanje — na to dejanje pa protilogično reagira neka druga oseba, toda ta čustvena reakcija se spet logično prenaša v željo in dejanje. Slučaj in nujnost nastopata osupljivo složno. Kakor v fiziki najdemo vezana in prosta dogajanja.

William Shakespeare: »Milo za drago«. Majda Potokarjeva kot Izabela in Lojze Rozman kot Angelo. Režija in scena: ing. arch. Viktor Molka.

Vezana bi pomenila nujnost — in logiko, nevezana pa slučaj in nelogičnost. Kako to nastopa skupaj? Kakor pri električni luči: ta zagori, če je nujno in logično tok v napeljavi — in pod pogojem, da slučajno in nelogično nekdo obrne stikalo (seveda slučajno in nelogično z ozirom na tok v napeljavi). Spolni nagon deluje v živem bitju nujno — srečanje objekta spolne privlačnosti je slučajno. Vzročnost in pogojnost, nujnost in slučajnost — to so enakopravni elementi sodobne dramatike. Notranja zakonitost igre jih spravlja v harmonijo ali disharmonijo.

Ne verujemo več v videz, kakor so verjeli ljudje, preden so pogledali v mikrokosmos — in ne verujemo več v absolutne vrednote, odkar smo jih začeli preiskovati s psihološkimi sredstvi. To je — odkar je »dušeslovje razdušilo dušo in je fizika razsnovila snov«. Prvi del tega stavka pomeni — etično prevrednotenje, morda sploh na pragu

etične renesanse, drugi del stavka pa znani — miselno preorientacijo, potrebo po novem sistemu klasifikacije.

Kaj je v največjih globinah in višinah funkcija umetnosti: biti še en človeški čut, tak čut, ki bi tako izboljšal pogled na svet — kakor to stori vid v primeri z ostalimi čuti.

V. ZUPAN

Marija Benkova kot Julija, Janez Albreht kot Knez v Shakespearovi komediji »Milo za drago«.

160 W. Shakespeare: »Milo za drago«. Mila Kačičeva kot Zvodnica, France Presetnik kot Ječar, Jože Zupan kot Escalus.

UMRLA JE NAJSTAREJŠA SLOVENSKA IGRALKA

Takole je gradivo za nekrolog Marici Slavčevi, o kateri smo rekli še pred dobrim mesecem, da je najstarejša živeča slovenska igralka:

Sveženj fotografij, starih skorajda toliko kakor slovensko gledališče, ki pa na njih še ni zabrisan veder in hudomušen nasmeh radoživega dekleta, zapisanega temu gledališču; nepopoln seznam njenih vlog, ki ga je sestavil ob kdo ve kakšni priložnosti že Govekar; prav tako na hitro, v teh zadnjih dneh, pripravljeni izpiski iz slovenskih časnikov devetdesetih let minulega stoletja; dve pismi, bolj na-

Avgusta Danilova,
Maša Slavčeva
in Anton Cerar-Danilo

tančno: dve vabili iz Zagreba, eno od teh s podpisom znamenitega intendantu Miletića: sedem vrstic v Smolejevem dramskem leksikonu in ravno toliko v Debevčevem priložnostnem članku o prvih slovenskih igralkah iz leta 1926; osmrtnica, ki jo je podpisala hčerka Maša 20. decembra 1962.

Iz tega gradiva razberemo, da je stopila naša igralka v življenje skoraj isti čas kakor slovensko Dramatično društvo in ga zapustila pred nekaj tedni, ko se že precej resno pripravljamo na stoti rojstni dan tega začetnika poklicnega igraltva na Slovenskem. Z devetnajstimi leti je bila že med njegovimi najbolj zavzetimi člani in 11. novembra 1888 je že igrala, res samo »hišino«, v Knaufovi »veseloigri« »Kdor se poslednji smeje«. Hodila je v Borštnikovo dramsko šolo, se razgledovala po dunajskih gledališčih, igrala na starih čitalniških deskah in bila na odru tudi tisti večer, ko so — sedemdeset let zatem je umrla — odpirali 29. novembra 1892 novo Deželno gledališče, današnjo Opero: ni

bila še Veronika tisti večer, bila pa je tudi kot »služkinja Veroničina« deležna priznanja, da je napravila iz svoje neznatne vloge, kar je bilo pač mogoče. Odtlej vse pogosteje beremo o njej in vse kaže, da je šlo za eno tistih redkih igralk, ki pritegnejo ne le publiko, temveč tudi gledališke recenzente že s svojo zunanostjo, s temperamentom in z udrskim čarom: domala v vsaki drugi kritiki beremo o »ljubki in živahni« igralki, ki da kaže »vidni napredek« in budi »najboljše nade za njeno bodočnost«, če pa je bila vloga premajhna in ni kazalo kaj več pisati o njej, so jo vselej prišteli vsaj med tiste, ki jih je »pohvalno omeniti«.

Igrati je bilo treba kajpada vse. Ko je prvič nastopila pred mladim avditorijem kot Sneguljčica, so zapisali, da ima za to vlogo »vse ugodnosti, drobno postavico, nežen glasek, otroško naivno igro in zato se ji je zelo posrečila ta ljubka vloga...« — prav tisto leto, pisalo se je 1893, pa je igrala naša »naivka« tudi v novi Vošnjakovi drami — ne lepo Vido, temveč zlobno Uršo, mater njenega petinštiridesetletnega moža. Tudi sicer je pogosto botrovala takrat komaj rojenim slovenskim besedilom — Ganglovim, Medvedovim, Vošnjakovim, Govekarjevim, igrala je v mnogih čeških igrah, ki jih je uvajal tista leta Inemann, bila je Schillerjeva Amalija v »Razbojnikih«, Shakespearova Beatrice v »Trmoglavki«, Scribeova Abigail v »Kozarcu vode«, Lessingova Emilia Galotti, in glavarjeva hčerka v »Revizorju«, ogniti pa se ni mogla ob vsem tem ne starih, ne operetnih vlog, kakor so pač terjale razmere takratnega slovenskega teatra.

Vloga, ki je bila med vsemi deležna tudi najtoplejšega priznanja takratne kritike, pa je bila naslovna v francoski »duhoviti igri, polni lirčne lepote«, v Pailleronovi »Miški«. Tudi to je bilo v letu 1893, ko

Mihaela Novakova kot Mariana, Jože Zupan kot Escalus, Janez Albreht kot Knez in Lojze Rozman kot Angelo v Shakespearovi komediji »Milo za drago«.

W. Shakespeare: »Milo za drago«. Ali Raner kot Klavdij, Danilo Benedičič kot Lucio, Anton Homar in Janez Hočevnar kot Dva podobna gospoda in France Presetnik kot Ječar.

je bila mlada igralka hkrati Sneguljčica in tašča Urša, in Slovenski Narod se je kar se da široko razpisal o njej: »Slavčeva nam je ustvarila tako ljubko »Miško«, da ji iskreno čestitamo na nje napredku. Veselimo se zato, ker se je včeraj nedvojbeno pokazalo, da so tudi velike naivne vloge v bodoče v popolnoma zanesljivih rokah gđc. Slavčeve. Kako je to skakljalo, kako zopet boječe in tiho se vedlo in govorilo. — Pol otrok in pol žena. — To se je kazalo v vsaki besedi, v vsaki gesti. In ko pripoveduje svoje zlo, kako ganljive strune zna ubrati, ali ko se veseli svoje sreče, kako nedolžno čisto je to veselje. In dosledna je bila vseskozi in zvesta svoji ulozi. Tudi na glasu se ji je poznalo, da si ga marljivo vežba v modulaciji.

Ti uspehi prvih let v novem Deželnem gledališču so brž opozorili na obetajočo slovensko igralko večje in bogatejše teatre. Ko je gostovala v vlogi Shakespearove »Trmoglavke« Ljerka Šramova iz Zagreba, jo je presenetila soigralka — Beatrice Marice Slavčeve. Priporočila jo je intendantu Miletiću in ta ji je ponudil angažma, hkrati pa še enoletni študij jezika v nekem kraju blizu Zagreba, kjer se je ohranila najlepša hrvaška govornica. Marica Slavčeva je že oklevala, že celo nekaj obljubila, vendar se odločiti ni mogla, vmes je posegla še uprava ljubljanskega gledališča, ki se ni hotela ločiti od svoje članice in tako je res ostala doma. Tretjega septembra 1895 ji še piše zagrebška kolegica: »Moja ljuba, ljuba gospodična, kaj ste storili? Gospod intendant je zelo jezen! Dobro sem Vam svetovala — — Zanesljivo kariero je lahko opustiti, toda potem?« In še istega dne je odposlal svoje pismo tudi intendant Miletić sam: »Velecenjena gospodična, zares mi je žal, da ste moja prizadevanja za Vaš angažma tako ostro zavrnili in še vedno upam, da se bo ta stvar uredila. Ali bi mi hoteli sporočiti pojoge? Vsekakor bi me gostovanje z »Miško« v novembru razveselilo.«

Ostala je doma. V sezoni 1901/02 pa se je poslovila od gledališkega odra.

To zimo se je poslovila tudi od življenja: Marica Nachtigallova rojena prvega julija 1869 v Žužemberku ob Krki, od leta 1888 slovenska igralka Slavčeva, ki je dajala pred šestdesetimi in sedemdesetimi leti čar domačim gledališkim večerom skupaj z Borštnikom, Verovškom in Danilom, z Zofijo Zvonarjevo, Velo Nigrinovo, Irmo Polakovo in Avgusto Danilovo.

Bila je zadnja živa priča otroških let domačega poklicnega igrilstva.

D. Moravec

Maks Furijan kot Pompej, Aleksander Valič kot Komolec in Jože Zupan kot Escalus v Shakespearovi komediji »Milo za drago«.

DUBLINSKI GLEDALIŠKI FESTIVAL 1962

O'Neillova drama PESNIŠKA DUŠA (A TOUCH OF THE POET), ki je bila to pot v angleščini prvič uprizorjena tostran Atlantika, bo najbrž prišteta najboljšim festivalskim uprizoritvam, kar jih beležijo dublinski gledališki anali. Zasluga za to gre angleško govoreči skupini, ki jo vodi 34-letni na Škotskem rojeni igralec Jan Bannen (v vlogi Corneliusa Melodyja), in režiji Tobyja Robertsona. (Uprizoritev je bila angleški prispevek k letošnjemu mednarodnemu gledališkemu festivalu v Benetkah). Prva je bila Alda Nicolaja OBDOBJE MARELIC (Il Tempo degli Albicocchi), napol realistična napol simbolistična čudaška igrca z Leo Padovani v glavni vlogi. Mlada žena, ki jo igra Padovanijeva, ima impotentnega moža in nepotešljivo željo, da bi užila vse dobrote življenja. Drugo igro PRIMER PINEDUS je napisal Paolo Levi in pri občinstvu ni vzgala, vendar po krivici; to je izvrstno pisana drama v Kafkinem slogu in Louis Lentin jo je zrežiral dobro. O'Neillova drama sodi v dvojico del, ki ju je ameriški dramatik napisal v desetletju pred devetnajstoštiridesetimi in naj bi tvorili del velikega cikla z naslovom RAZLASCENI LASTNIKI. O'Neill je razen dveh vse uničil, čeprav so kasneje našli prvo verzijo tiste, ki bo 29. novembra v Stockholmu doživela svetovno premiero. O'Neill je opisal v Ameriko priseljeno irsko družino in celoten ciklus naj bi prikazal počasen propad pogoltna družbe, ki je v Združenih državah po francoski revoluciji

Stane Sever kot Glavni, Stane Česnik kot Urednik, Duša Počkajeva kot Tajnica in Aleksander Valič kot Milan v »Administrativni baladi« Miroslava Mikelna.

Miloš Mikeln: »Administrativna balada«. Stane Sever kot Glavni in Vika Grilova kot Direktorica. Režija in scena: Mile Korun.

prerasla v turobno kapitalistično državo današnjega časa. Cornelius je bivši oficir Wellingtonove armade in ima o svoji veličini napačno predstavo; ko se sreča s snobističnimi naseljenci, jih sicer s ponosom in prezirom prekosi, vendar ne doseže drugega kot polom in ponižanje. Naslovno vlogo je briljantno interpretiral Jan Bannen, ki se je s tem pridružil prvovrstnim angleškimi karakternimi igralcem — kot so Paul Scofield, Laurence Olivier in Ralph Richardson.

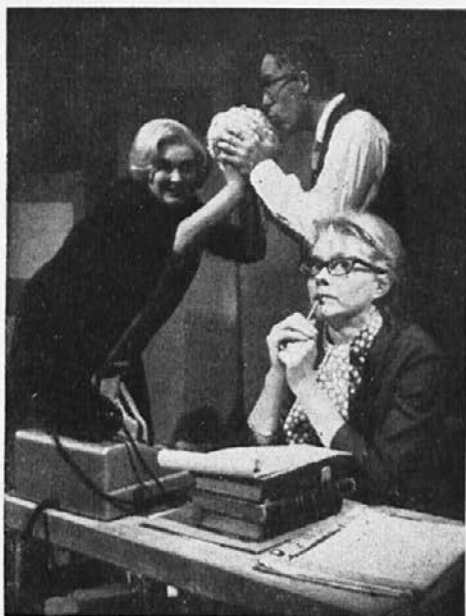
Letošnja uprizoritev *OTHELLA* je razočarala. Režiser Hilton Edwards jo je pripravil z veteranom irskih shakespeareških igralcev McMasterom, ki je ob pričetku vaj umrl. Vlogo so dali ameriškemu črncu Williamu Marshallu, ki je visok, čvrste postave in ima čudovit glas: nima pa žarečega temperamenta za ljubosumnega Mora, ki je zašel v brlog človeških strasti in v Marshallovo zelo moderno, intelektualno in poglobljeno interpretacijo. V ustreznem kontekstu bi utegnil prepričati, tako pa je vrgel tragedijo s tečajev.

Ko prehajamo k igram irskih avtorjev, je izbira bogata kot zmerom. Začeti velja z dramatizacijo James Joycevega avtobiografskega romana, ki ji je prirejevalec Hugh Leonard dal naslov *STEPHEN D.* S spretno roko in v ekspresionistični smeri zrežiran (Jim Fitzgerald) ter z dvojno vlogo Joycea pa komentatorja (Norman Rodway), je bil *STEPHEN D* zagotovo med vrhunskimi festivalskimi dogodki. Druga priredba podobne vrste je bila sestavljena iz dram in ostalih del Brendana Behana, ki ga je žal zadržala bolezen. Tudi Samuel Becket in Sean O'Casey nista sodelovala z dramskimi deli ampak s sestavljenimi programi, iz katerih so odlomke brali eden ali več igralcev. Odkar so lani uprizorili za igralski par prirejeno Tolstojevu *KREUZERJEVO SONATO*, je ta zvrst zabave v Dublinu vedno bolj priljubljena.

MESTECE Seamusa Byrneja je igra z dvema zapletoma: prvi za deva abortus, drugi pa skupino fanatičnih katoliških mladeničev, ki

nameravajo demonstrirati in preprečiti uprizoritev komunistične igre. Oba zapleta sta povezana s hudo tankimi vlakni in njuno edino stično točko je najti v dejstvu, da je zagotovljeno življenje tako levičarski igri kot še nerojenemu katoliškemu otročičku. **STEGNIL SE JE** je satira, ki jo je napisal Patrick Galvin zoper irski patriotizem. Igra ni cinična, nekatera nespodobna mesta pa so na premieri vendarle izzvala protest in pretep: avtor kaže Irsko kot mrliča in ta simbol je vzbudil v nekaterih krogih hudo kri. Najbolj je uspela glasbena odrska priredba protireligioznega in nesposljljivega romana **FURSEY**, ki ga je napisal Mervyn Wall; veliki komik Milo O'Shea igra novica, ki sklene kontrakt s hudičem. V živahnih melodijah se skrivajo bodice na cerkev, hipokritična izročila in ostale svete krave republike Irske. Alan Simpson je poskrbel za zelo dobro odrsko podobo predstave, ki je vzdignila v tisku in med občinstvom obilo prahu. Naj ob zaključku omenimo še uspeh, ki so ga doživeli pri gledalcih španski ciganski plesalci (s programom **FIESTA GITANA**) in predstavo z eno igralko, kjer je Agnes Bernelle s tankim posluhom in razumevanjem prednašala odlomke in songe Brechtovih del.

Prevedel D. T.

Miloš Mikeln; »Administrativna balada«. Mila Kakičeva kot Breda, Aleksander Valič kot Milan, Duša Počkajeva kot Tajnica.

PABERKI IZ GLEDALIŠKEGA SVETA

V londonskih gledaliških krogih z zavzetostjo, ki ni nič manjša kot prejšnja leta, razpravljajo o bodočem narodnem gledališču na južnem bregu Temze. Laurence Olivier je še zmerom kandidat za direktorja in temeljni kamen, ki ga je kraljica pred desetletjem vzdala še zmerom čaka družčine. Medtem je vzbudil pozornost gledališki festival v Chichesteru, kjer so letos uprizorili pod Olivierovim vodstvom Čehovega Strička Vanjo, Fletcherjeve Prilike in Fordovo Strto srce in kjer naj bi v poletnih mesecih vzkipevalo gledališko življenje južne Anglije. Poslopje razodeva prenekatero sorodnosti z odprtim, globoko v avditorij segajočim odrom Guthrijevega gledališča v Ontariu (Canada), repertoarna in vodstvena politika pa se od te izvrstne ustanove v marsičem razlikuje; to izpričuje izbira del v otvoritveni sezoni in pa

Miloš Mikelc: »Administrativna balada«. France Presetnik kot Miličnik, Stane Sever kot Glavni, Duša Počkajeva kot Tajnica.

bojazen, da Sir Olivier v bodoče ne bo več vse-režirajoči-vse-obvladujoči spiritus agens, kot je bil pretekla leta v Ontariu Tyrone Guthrie.

*

V francoskih pokrajinah obvladujejo in oživljajo gledališko življenje takoimenovani Centres Dramatiques, ki so jih kmalu po drugi svetovni vojni ustanovili na pobudo ministrstva za kulturo. Danes je večina teh centrov že prerasla prvotno zamisel in se razvila v splošna kulturna žarišča. Zavrgli so misel, da sme biti gledališče odprto samo ob določenih večernih urah in so v gledališki hiši osredotočili še vrsto drugih umetniških manifestacij. Poleg petih nacionalnih gledališč v Parizu dosega državna podpora sedem osrednjih pokrajinskih centrov in tri privatna gledališča.

V SOVJETSKI ZVEZI so se odločili za poplavo odrskih del, ki zadevajo probleme sodobne mladine. V »Malem gledališču« je doživela premiero in vzbudila pozornost drama V. Aksenova z naslovom STANOVSKI TOVARIŠI, ki obravnava življenje medicincev in se loteva, kot beremo, »filozofskih problemov, kot so smisel človekovega bivanja, njegova bodočnost in pota, ki vodijo k zmagi komunizma«. V novi igri A. Volodina STAREJŠA SESTRA (v Velikem leningrajskem dramskem gledališču jo je z velikim uspehom zrežiral G. Tovstonogov) nastopa

Vika Grilova, Helena Erjavčeva, Branko Miklavc, Janez Cesar in Stane Sever v »Administrativni baladi« Miloša Mikelna

delavka Nadja, ki izpitni komisiji Dramskega inštituta tako impresivno priporoča svojo mlajšo sestro, da njej sami (četrtno ji je petindvajset let) ponudijo igralski študij. Dekle dolgo okleva, slednjič sprejme ponudbo, opravi izpite in postane igralka. Sprva dobiva samo manjše vloge, »zahvaljujoč svoji neupogljivi volji in zaupanju kolegov v njene sposobnosti pa doseže svoj cilj in postane velika igralka.« Druge igre so napisali še M. Chatrov (FANTJE DANAŠNJEGA DNE), R. Nazarov (SRCA TREH), M. Sobol (ČLOVEK PESMI) in L. Elaghine (dramatizacija romana PRAVKAR SE JE PRICELO).

V HAVANI (KUBA) je gledališko življenje na moč živahno; za to skrbi pet ansamblov, ki jih združuje Narodno gledališče. Namenjeni so: domačim dramskim prvcem, otroški publiki, komediji in vaudevillu, eksperimentalnim predstavam in osrednjim reprezentančnim uprizoritvam. V preteklem letu so pripravili cikel najbolj znanih del Garcia Lorce in Bertolta Brechta, vrsto novih del domačih avtorjev in gledališki festival »za delavce in kmete«. Gledališko snovanje pa je živo tudi izven glavnega mesta: rezultat decentraliziranega sistema so nova otroška gledališča v vseh provincih in načrt za dvoletno intenzivno

gledališko šolo, ki jo bo v kratkem času obiskalo tritisoč slušateljev. Tako upajo pridobiti ustrezne kadre, ki bodo skrbeli za gledališko življenje na vsem otoku.

OSREDNJA JAPONSKA GLEDALIŠČA segajo vse česse po domačih novitetah. V lanski sezoni so uprizorili štirideset del domačih avtorjev, kar predstavlja polovico vseh premier. V primeri s tradicionalnim Kabuki gledališčem, ki ga je najti le še v Tokiu, pa ima vse več obiskovalcev gledališka smer Shingeki, ki predstavlja moderno smer po vzorih zapadnega sveta. Najbolj znana gledališča Bungakuza, Hayuza in Mingei pripravijo na leto štiri ali pet uprizoritev, ki jih zdržema ponavljajo dvajset dni; z gostovanji so dosegli, da si eno uprizoritev ogleda tudi preko stotisoč gledalcev.

D. T.

Lojze Rozman in Polde Bibič kot Nadučitelj in Komar v »Administrativni baladi« Miloša Mikelnja.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

razpisuje

natečaj

ZA REPERTOAR V SEZONI 1963—64

Dramske pisatelje vabimo in prosimo, da nam predložijo svoja nova dela: celovečerne drame in komedije, pa tudi krajša satirična besedila v dialogih, verzih in v prozi, ki so primerna za dramatizacijo in za uvrstitev v predstave literarno satiričnega kabareta Mestnega gledališča ljubljanskega.

Književnike, dramaturge, režiserje in urednike prosimo, da nam predložijo kompleksne zamisli posameznih predstav literarno satiričnega kabareta.

Komediografe in komponiste vabimo, da nam predložijo — vsaj v osnutkih ali formulirane v obliki sinopsisov — besedila in partiture za domač sodobni satirični musical, ki ga želi Mestno gledališče ljubljansko v sezoni 1963—64 prvič uvrstiti v svoj repertoar.

Tematskih ali kakršnihkoli drugih omejitev razpis ne postavlja. Edini pogoj je izpovedna soglasnost z repertoarno programsko usmeritvijo Mestnega gledališča ljubljanskega: sodobno, aktualno, na duhovne probleme našega časa in našega človeka seizmografsko tenko odzivno in problem-sko ažurno gledališče s poudarkom na satirični komediji in predstavah literarno satiričnega kabareta.

Prednost pri izboru bo letos imelo celovečerno dramsko delo s tematiko iz narodnoosvobodilne borbe, ki ga želi Mestno gledališče ljubljansko uprizoriti v počastitev dvajsetletnice Kočevskega zhora.

Natečaj je javen, neanonimen in ima izraziti delovni, nereprezentivni in nenagradni značaj. Nagrad torej ni.

O uvrstitvi v repertoar in o vrstnem redu uprizoritev odločajo družbeno samoupravni organi in umetniško vodstvo Mestnega gledališča ljubljanskega. Zadnji rok za oddajo rokopisov je 10. april 1963.

Seveda so vrata Mestnega gledališča ljubljanskega novim domačim dramskim delom odprta tudi po tem terminu. Razpis je v bistvu permanenten, vendar bomo mogli za prvo polovico sezone — če hočemo pravočasno sestaviti pretehtan delovni načrt — izbirati le izmed del, ki jih bomo prejeli do 10. aprila 1963.

Mestno gledališče ljubljansko
Ljubljana, Gledališka pasaža
Tel. 21-660

ZAVAROVALNA SKUPNOST ZA LRS

V LJUBLJANI — MIKLOŠIČEVA 19
TEL. 33-822

TIO - TOVARNA INDUSTRIJSKE OPREME - LESCE-BLED

PROIZVAJA

na področju regulacijske tehnike:

Hidravlične regulatorje z brizgalno cevko (po Askania sistemu) za številne regulacijske funkcije (regulacijo: pritiska, pretoka, razmerja, nivoja, temperature itd. za vse panoge industrije). S tem v zvezi proizvaja kompletno pripadajočo opremo za hidravlično regulacijo: razni hidravlični servomotorji, daljinski krmilni in regulirni ventili, preklopni ventili, zaporni ventili, kratkostični ventili, ojačevalci, zobniške črpalke, razni instalacijski material, cevni priključki. Komandne kabine po projektu komplet z instalirano hidravlično ali kombinirano pnevmatsko in električno regulacijo ter pripadajočimi merilnimi instrumenti.

Pnevmatske regulatorje (P) proporcionalne za regulacijo temperature in pritiska.

Termostate na dilatacijskem principu z električnim preklopnikom za bojlerje po sistemu firme SAUTER.

na področju merilne tehnike:

Merilnike pretoka za različne medije (razni plini, voda, para, nafta, olje, mazut, kisline, lugl itd.), ki delujejo na venturimetrijskem principu. — a) Obročne tehtnice za nizki tlak, kazalne in registrirne s števcem. — b) Hg manometre s plovko za visoki tlak, kazalne in registrirne s števcem. — S tem v zvezi vso pripadajočo instalacijsko opremo: merilne zaslonke, kondenzne lončke, visokotlačne ventile, bločne kombinirane ventile, cevne priključke itd.

Membranske manometre za nizke pritiske plinskih medijev.

Kapilarne termometre (kontaktna daljinske).

Bimetalne termometre za temperaturno področje od 0—400 stopinj C.

PROJEKTIRA

Izvaja kompletna projektantska dela, ki so v zvezi z lastnim proizvodnim programom, navedenim pod regulacijsko in merilno tehniko, kakor tudi temu potrebno pripadajočo opremo domačih in tujih proizvajalcev.

MONTIRA

Izvaja montažo po projektih za vse lastne proizvode ter temu pripadajočo lastno ter domačo in tujo opremo.

ELEKTRONABAVA

Podjetje za uvoz elektroopreme
in elektromateriala, nakup in prodaja
proizvodov elektroindustrije FLRJ

LJUBLJANA, RESLJEVA 18-II

Telefon: 31-058, 31-059

Telegram: Elektronabava, Ljubljana

Skladišče: Crnuče tel. 382-172

dobavlja ves električni material iz uvoza in domačega trga

tiskarna

toneta tomsiča

LJUBLJANA

GREGORČICEVA 25 a

Telefoni: 20-552

22-990

22-940

LESNO
INDUSTRIJSKO PODJETJE
BLED

I Z D E L K I :

ZAGANI LES SMREKE — JELKE ~ RESONANČNI —
AVIONSKI LES ~ VEZANE PLOŠČE ZA GRADBENI-
STVO ~ VEZANI LES ~ LADIJSKI POD ~ OPAZI
VSEH VRST ~ STROPNE IN STENSKÉ OBLOGE ~
LAMELIRANA GLADKA VRATA ~ STRESNE KON-
STRUKCIJE ~ PANEL PLOŠČE ~ SREDICE ~ LESNA
VOLNA ~ LESNE VRVI ~ LESNA MOKA ~ LESNA
EMBALAŽA VSEH VRST ~ ČEBELNI PANJI

SAVA

**S P L O Š N O
G R A D B E N O
P O D J E T J E**

J E S E N I C E — tel. 317

**gradi vse vrste gradenj
Priporoča se investitorjem!**

TOVARNA

PISALNIH STROJEV

LJUBLJANA — SAVLJE, telefon 382-255

proizvaja:

**ZA PISARNO pisalni stroj »Emona«,
valj 30 cm — pisalni stroj »Emona«,
valj 45 cm — razmnoževalni stroj
Tops-Gestetner**

**ZA DOM pisalni stroj portable »Sava«
s plačilom tudi na dveletni potrošniški
kredit**

Restavracija KOPER

- DNEVNO SVEŽE RIBE
- BOGATA IZBIRA JEDIL
- TOČIMO PRISTNA ISTRSKA VINA

OBIŠČITE NAS!

S ortopedija in tehnična oprema za zdravstvo
LJUBLJANA, LINHARTOVA 47/a — TELEFON 31-364

O izdelujemo vse vrste ortopedskih pripomočkov in bandaž za
Č vojne invalide, invalide socialnega zavarovanja, predmete za
A tehnično opremo za zdravstvo (invalidske in bolniške vozičke),
izdelke iz plastičnih mas, finomehanične izdelke in gineko.oške
kolposkope. Zaradi odvzemanja mer za lahke bandaze je ob
delavnikih, razen sobote, uvedena redna popoldanska dežurna
služba, in sicer od 15.—18. ure.

»S O Č A« ortopedija in tehnična oprema za zdravstvo, Ljubljana, Linhartova 47/a Vam nudi svoje usluge in kvalitetne izdelke

Kemična tovarna Podnart

PROIZVAJA NAJMODERNEJSE
PREPARATE NA PODROČJU
GALVANOTEHNIKE

COSMOS

INOZEMSKA ZASTOPSTVA
LJUBLJANA, Celovška cesta 34, telefon 33-351
KONSIGNACIJSKA SKLADIŠČA — SERVIS

Podjetje
za promet
z odpadki

Ljubljana,
Parmova 33

s svojimi odkupnimi postajami v vseh večjih krajih Slovenije

ODKUPUJE VSE VRSTE ODPADKOV PO NAJVIŠJIH
DNEVNIH CENAH

SLOVENIJAŠPORT

TRGOVSKO PODJETJE
NA MALO IN VELIKO
V LJUBLJANI

S POSLOVALNICAMI V MARIBO-
RU, KRANJU, CELJU IN JESENI-
CAH VAM NUDI V VELIKI IZBIRI
ŠPORTNO IN TELOVADNO OROD-
JE, CAMPING OPREMO, SMUČAR-
SKO OPREMO, OPREMO ZA POD-
VODNI RIBOLOV, DVOKOLESA,
ŠPORTNO OBUTEV IN OBLAČILA
TER DRUGE ŠPORTNE REKVIZITE

Dobra kvaliteta
— zmerne cene.

Oglejte si
bogate zaloge
v vseh
poslovalnicah

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

JE VKLJUČILA V SVOJ ZALOŽNIŠKI
PROGRAM NOVO KNJIŽNO ZBIRKO

BIOGRAFIJE

V ZBIRKI BODO IZHAJALI KVALITETNI BIOGRAFSKI ROMANI, KI BODO POSREDOVALI ŽIVLJENJSKO POT IN DUHOVNO PODOBO SLAVNIH OSEBNOSTI. PRVI KNJIGI NOVE ZBIRKE BOSTA IZŠLI ŽE LETOS. V PRVI SERIJI SO NA PROGRAMU NASLEDNJA DELA:

- ILKA VAŠTE: ROMAN O PRESERNU
- KLAUS MANN: SYMPHONIE PATHÉTIQUE (ROMAN O ČAJKOVSKEM)
- HERMAN KESTEN: CASANOVA
- LEONID GROSSMAN: DOSTOJEVSKI

STIRJE ROMANI BODO IMELI Približno 1600 STRANI.
CENA: PLATNO 6000 DIN (12 MESECNIH OBROKOV PO 500 DIN), POLUSNJE 7200 DIN (12 OBROKOV PO 600 DIN). CENA IN UGODNOST OBROČNEGA PLACEVANJA VELJA LE ZA REDNE NAROČNIKE ZBIRKE. V KNJIGARNAH BO CENA POSAMEZNIM KNJIGAM ZA 25% DO 30% VIŠJA. NAROČILA SPREJEMA

**DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE,
LJUBLJANA, MESTNI TRG 26**

**POSLOVNO
ZDRUŽENJE
PREVOZNIŠKIH
PODJETIJ
LJUBLJANA,
TITOVA CESTA
ŠT. 48 (NA GR)**

Telefoni: direktor 33-676
splošni sektor (pravna služba) 33-797
komercialni sektor 33-797
prometno-tehnični sektor 33-797
gospodarsko-računski sektor 33-648
nabavna služba 33-648

**PREKO SVOJE MREŽE POSLOVALNIC OSKRBUJE TOVORE
ZA PREVOZ S TOVORNIMI AVTOMOBILI PO VSEM TERITORIJU
FLR JUGOSLAVIJE**

Izstavlja prevozne in obračunske listine za izvršene prevoze. Vrší
brezplačno kontrolo vseh prevoznih in ostalih tovarnih listin.

Podjetja - člani poslovnega združenja SLOVENIJA TRANSPORT	
PREVOZNIŠTVO, Celje	AVTOSERVIS, Jesenice na Gor.
SLAVNIK, Koper	TRANSPORT, Maribor
PREVOZI, Ljubljana	AGROTRANSPORT, Ptuj
AVTOPREVOZ, Maribor	TRANSTURIST, Skofja Loka
MEHANICNA DELAVNICA	AVTOPREVOZ, Tolmin
in AVTOPREVOZ, Medvode	TRANSPORT, Videm-Krško
TRANSAVTO, Postojna	GLOBUS-SPEDICIJA, Ljubljana
AVTOSPED, Rakek	LJUBLJANA TRANSPORT,
AVTOPREVOZ, Zagorje ob Savi	LJUBLJANA
AVTOUSLUGE, Celje	G A P, Maribor
AVTOPREVOZ, Dravograd	AVTOPREVOZ, Podvelka
AVTOPROMET, Idrija	INTEREVROPA, Koper
AVTOPREVOZ, Ivančna Gorica	TRANSPORT, Cerkno
AVTOPROMET, Kranj	AVTOPREVOZ, Slovenj Gradec
	AVTOPROMET, Ljubljana

Vsi, ki žele koristiti usluge poslovnega združenja, naj se neposredno
obračajo na poslovalnice v krajih:

CELJE, Kidričeva 19, tel. 20-80 in 31-56
MARIBOR, Tržaška 54, tel. 27-49 in 24-16
KRANJ, Skofjeloška 1, tel. 941 - 25-84 in 29-84
LJUBLJANA, Smartinska c. 26, tel. 32-943 in 30-548
KOPER, Ulica JLA 6, tel. 239
JESENICE, Kidričeva 36, tel. 956 - 298
RAVNE NA KOROSKEM, tel. 1 - int. 481
NIS, Ulica 12. februar 33, tel. 37-22
ZRENJANIN, Moša Pijade 32, tel. 13-99

V kratkem bodo pričele s poslovanjem še poslovalnice v Beogradu,
Rijeki, Zagrebu, Osijeku, Smederevu in Novem Sadu, ki bodo z dose-
danjo mrežo in s svojim kadrom zagotovile strokovne in solidne
usluge.